

dr. sc. Tomislav Čorić, potpredsjednik Vlade RH i ministar financija

dr. sc. Nina Obuljen Koržinek, ministrica kulture i medija,
Nataša Mikuš Žigman, ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije,
prof. dr. sc. Radovan Fuchs, ministar znanosti, obrazovanja i mladih,
prof. dr. sc. Alen Ružić, ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
dr. sc. Gordan Grlić Radman, ministar vanjskih i europskih poslova
Stalno predstavništvo RH pri Europskoj uniji, Bruxelles
Služba za Kreativnu Europu, Desk Kreativne Europe

Zagreb, 7. travnja 2026.

Predmet: Osiguranje potpore kulturi u okviru Višegodišnjeg financijskog okvira Europske Unije 2028.–2034.

Poštovani,

u kontekstu pregovora država članica o Višegodišnjem financijskom okviru Europske unije za razdoblje 2028.–2034., obraćamo vam se s pozivom **da Republika Hrvatska aktivno zagovara povećanje i strukturno osiguranje financiranja kulture u sljedećem proračunu Europske unije.**

S obzirom na ključnu ulogu Ministarstva financija u oblikovanju nacionalne pregovaračke pozicije u Vijeću Europske unije, pozivamo Vas da podržite **povećanje financiranja za kulturu** koje odgovara stvarnim potrebama sektora, ali i strateškim izazovima s kojima se Europa suočava.

S obzirom na međuresorni karakter europskog proračuna i činjenicu da se ključne odluke donose kroz koordinaciju više politika, smatramo važnim da Republika Hrvatska u ovom procesu zauzme **usklađenu i proaktivnu poziciju.**

U razdoblju pojačanih geopolitičkih pritisaka i društvene fragmentacije, kultura ima ključnu ulogu u očuvanju zajedničkog demokratskog identiteta, društvene kohezije i otpornosti. Istodobno, riječ je o ulaganju u kreativni potencijal Europe i njezinu dugoročnu konkurentnost. Kao što je istaknuto u posljednjem [izvješću](#) UNESCO-a, ključna potreba kulturnog sektora jest snažnija strukturna podrška: pravedno financiranje, uravnoteženo digitalno upravljanje, socijalna zaštita i uključive politike.

Svjesni smo proračunskih ograničenja i ograničenih dostupnih sredstava. Upravo su zato **naši prijedlozi** usmjereni na pronalaženje alternativnih izvora financiranja te na osiguravanje namjenskih sredstava za kulturu unutar već predloženih programa Europske komisije:

[Program AgoraEU](#)

Europska komisija predložila je uspostavu novog programa za kulturu i civilno društvo s ukupnim proračunom od 8,6 milijardi eura. Od toga je za kulturni segment predviđeno 1,8 milijardi eura, što predstavlja nominalno povećanje, no raspoređeno na sedam godina iznosi oko 260 milijuna eura godišnje. Prema evaluaciji Europske komisije, sredstva programa Kreativna Europa već sada [ne mogu](#) odgovoriti na potražnju: u 2025. godini tek je 5-7% prijavitelja uspjelo ostvariti financiranje i to gotovo isključivo etablirane organizacije i institucije s već osiguranim budžetima.

Stoga podržavamo [prijedlog](#) Odbora za kulturu i obrazovanje Europskog parlamenta za povećanje ukupnog proračuna na 12 milijardi eura.

Predlažemo uvođenje jasnog postotnog izdvajanja unutar programa AgoraEU, slično kao u sadašnjem programu Kreativna Europa. Konkretno, najmanje 25 % sredstava trebalo bi biti namijenjeno kulturnom segmentu u [članku 11](#). Bez takvog osiguranja, fleksibilnost može dovesti do nesigurnosti, što dodatno pogoršava već nestabilne uvjete rada u sektoru.

Dodatno, predlažemo da se novčane kazne koje Europska komisija izriče tehnološkim kompanijama zbog kršenja obveza iz zakonodavstva (DSA, DMA, AI Act) usmjere u financiranje kulture kroz AgoraEU. Takav pristup već ima [presedan](#) u aktualnom VFO-u (2021.–2027.), gdje se dio sredstava iz kazni tržišnog natjecanja koristi za program Kreativna Europa. S obzirom na negativne učinke digitalnih monopola na kulturu, medije i demokraciju - uključujući gubitak radnih mjesta i širenje dezinformacija - takvo preusmjeravanje sredstava smatramo opravdanim i pravednim.

[Obzor Europa](#)

U prijedlogu novog programa Obzor (Horizon Europe) kultura više nije prepoznata kao zasebno područje financiranja, iako je u sadašnjem razdoblju postojala posebna cjelina (Cluster 2) s gotovo [2.3 milijarde eura](#). Interes za pozive vezane uz kulturu iznimno je velik: poziv za 2025. godinu privukao je čak [1331 projektni prijedlog](#), što je povećanje od 80 % u usporedbi s 2024. i gotovo 250 % više nego 2021. Iako hrvatski akteri rjeđe koordiniraju projekte, veoma često sudjeluju kao partneri u međunarodnim konzorcijima u sklopu Obzora.

Smatramo da kultura te kulturni i kreativni sektori moraju ostati eksplicitno uključeni u Okvirni program Horizon Europa u okviru stupa Društvo, uz izdvajanje od najmanje 40 % proračuna društvenog stupa za kulturna istraživanja i inovacije (oko 3 milijarde eura).

[Europski fond za konkurentnost](#)

Prema izvještaju Ekonomskog instituta Zagreb (2021), sektor kreativnih i kulturnih industrija u Hrvatskoj reprezentira približno 3,6 % ukupne zaposlenosti. Prema izvješću Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, kulturne i kreativne industrije su prije pandemije imale udio od oko

3,1 % u domaćem BDP-u. Hrvatska gospodarska komora navodi da je ukupna vrijednost kulturnih i kreativnih industrija u Hrvatskoj iznosila 2,44 milijarde eura u 2024. Prijedlog za Europski fond za konkurentnost [ne prepoznaje](#) kreativne industrije, unatoč njihovom značajnom doprinosu gospodarstvu. Fond objedinjuje programe iz kojih kreativni sektor trenutno koristi (Digital Europe, Single Market, InvestEU), ali ne osigurava njihovu daljnju dostupnost.

Stoga [predlažemo](#) uvođenje posebnog područja "Kreativnost" u postojeće tematsko područje "Digitalno vodstvo" ("Digital Leadership and Creativity"), koje bi uključivalo poboljšanje pristupa financiranju za kulturna i kreativna mala i srednja poduzeća i organizacije, podršku njihovoj digitalnoj transformaciji i vještinama te poticanje međusektorskih inovacija i suradnji s drugim industrijama, te zaštitu kulturne raznolikosti u online okruženju.

Europski socijalni fond

Iako Europski socijalni fond predstavlja zasebnu politiku Europske unije, u praksi će se ESF natjecati s drugim prioritetima unutar nacionalnog plana financiranja. Predlažemo da se u pravnu osnovu Fonda uključi zaseban članak koji bi propisivao potporu zapošljavanju, razvoju vještina i jačanju kapaciteta u kulturnom sektoru.

Sektor kulture, a posebno izvaninstitucionalne kulture, doprinosi inkluziji i društvenoj koheziji, što je dokazao u proteklim razdobljima provedbe Europskog socijalnog fonda u Hrvatskoj. Istovremeno, radi se o sektoru najsnažnije suočenim s nesigurnim uvjetima rada za one koji kulturne i kreativne programe proizvode.

Također, radi se o sektoru nesrazmjerno pogođenim brzim razvojem umjetne inteligencije. Primjerice, UNESCO [predviđa](#) 24 % gubitka prihoda za glazbene (oko 4 milijarde eura godišnje) i 21 % za audiovizualne stvaratelje (oko 4,5 milijardi eura godišnje) zbog generativne umjetne inteligencije na globalnoj razini do 2028. godine.

Predlažemo da se države članice obveže da najmanje 10 % sredstava ESF-a usmjere u navedene kulturne ciljeve.

Europski fond

Predlažemo da se kulturi namijeni najmanje 2 % sredstava Europskog fonda za gospodarsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, poljoprivredu i ruralni razvoj, ribarstvo i pomorstvo, prosperitet i sigurnost.

Positivna praksa u Hrvatskoj postavljena je tijekom oporavka od COVID-19, kada je za kulturu i kreativne industrije izdvojeno više od pedeset milijuna eura iz Nacionalnog plana za oporavak i otpornost. Također, predložena Uredba o Europskom fondu postavlja presedan u tom smislu, izdvajanjem 14% za socijalne ciljeve, prema [članku 10\(5\)](#).

Na temelju lekcija naučenih tijekom pandemije, preporučujemo uvođenje skupa kriterija za korištenje ovih sredstava:

- Države članice moraju osigurati slobodu kulturnog i umjetničkog izražavanja te osigurati autonomiju kulturnih institucija.
- Financijska potpora treba biti geografski uravnotežena, osiguravajući jednak pristup kulturnim radnicima u urbanim i ruralnim područjima.
- Osim kulturnih i kreativnih industrija te srednjih i malih poduzeća, potpora bi trebala obuhvatiti i male i neovisne stvaratelje kao kulturne organizacije i pojedince u kulturi.
- Tijela, institucije i organizacije koje distribuiraju sredstva moraju se obvezati na socijalnu uvjetovanost i osigurati pravedne radne uvjete za korisnike EU sredstava.

Globalna Europa

Kultura nije prepoznata kao samostalno područje politike, cilj ili prioritet financiranja, niti postoje eksplicitne odredbe za kulturnu suradnju, kulturnu diplomaciju ili kulturne i kreativne sektore. To odražava širi pomak u arhitekturi proračuna EU-a, gdje je kultura odvojena od vanjskog djelovanja i svedena na interne programe, ostavljajući značajan jaz u načinu na koji EU koristi kulturu u svojoj globalnoj strategiji. Predlažemo uvođenje posebnog cilja "Jačanje međunarodnih kulturnih odnosa" unutar stupa Global instrumenta Globalna Europa, uz izdvajanje 10 % proračuna tog stupa, kako bi se ojačao dijalog i međusobno razumijevanje te se suprotstavilo pokušajima instrumentalizacije kulture kao alata za propagandu.

Pozivamo Vas da u pregovorima podržite mjere koje osiguravaju stabilno, vidljivo i adekvatno financiranje kulturnog sektora. Računamo na Vašu podršku u osiguravanju da se ti prioriteti odraze u stajalištu Vijeća i da se kultura na odgovarajući način odrazi u sljedećem višegodišnjem financijskom okviru Europske unije.

Na raspolaganju smo za sve daljnje informacije i konzultacije o navedenim prijedlozima.

Savez udruga Klubtura

Zrinka Džoić, predsjednica

clubture.org

Društvo umjetnika suvremenog cirkusa

Antonia Kuzmanić, predsjednica

dusc.hr

Savez scenarista i pisaca izvedbenih djela

Nataša Antulov, predsjednica

spid.com.hr

Hrvatsko udruženje interdisciplinarnih umjetnika

Kristina Nefat, predsjednica

huiu.hr

Društvo hrvatskih audiovizualnih prevoditelja

Mišo Grundler, predsjednik

dhap.hr

Društvo hrvatskih književnih prevodilaca

Snježana Husić, predsjednica UO-a

dhkp.hr

Hrvatsko dizajnersko društvo

Sven Sorić, predsjednik UO

dizajn.hr

Udruga profesionalnih plesnih umjetnika PULS

Una Štalcar-Furač, predsjednica

uppu-puls.hr/hr

Operacija grad

Ana Kovačić, predsjednica UO

operacijagrad.net

Forum udruga nezavisne kulture - FUNK

Denis Koščak, predsjednik

funk-centar.com

Platforma Doma mladih

Tonči Kranjčević Batalić, predsjednik

pdm.hr